# AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2005. december 6. *

A T-48/02. sz. ügyben,

a **Brouwerij Haacht NV** (székhelye: Boortmeerbeek [Belgium], képviselik: Y. van Gerven, F. Louis és H. Viaene ügyvédek, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: A. Bouquet és W. Wils, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/37.614/F3 PO/Interbrew és Alken-Maes ügy) 2001. december 5-én hozott 2003/569/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 200., 1. o.) 4. cikkében a felperesre kiszabott bírság megsemmisítése, illetve másodlagosan annak csökkentése tárgyában,

* Az eljárás nyelve: holland.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (ötödik tanács),

tagjai: M. Vilaras elnök, E. Martins Ribeiro és K. Jürimäe bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. december 9-i tárgyalásra,

meghozta a következő

**Ítéletet**

## Jogi háttér

1 A Szerződés [81]. és [82]. cikkének végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. rendelet (HL L 13., 204. o., 1962. február 21.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.; a továbbiakban: a 17. rendelet) 15. cikkének (2) bekezdése előírja:

„A Bizottság határozattal 1000-től 1 000 000 [euróig] terjedő, vagy annál nagyobb összegű bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy a vállalkozások társulásaira, de a

bírság mértéke nem haladhatja meg a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások megelőző éves üzleti forgalmának 10%-át, ha a vállalkozások szándékosan vagy gondatlanságból:

a) megsértik a Szerződés [81]. cikkének (1) bekezdését vagy [82.] cikkét; vagy

b) megszegik a 8. cikk (1) bekezdése szerint fennálló valamely kötelezettséget.

A bírság összegének megállapításakor a jogsértés súlyát és időtartamát is figyelembe kell venni."

2 A Bizottság „Iránymutatás a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről" című közleménye (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.; a továbbiakban: iránymutatás) az említett bírságok összegének kiszámítására vonatkozó módszert állapít meg, amely „a súlyosító, illetve az enyhítő körülmények figyelembevételével megfelelően növelt, illetve csökkentett alapösszegből indul ki" (az iránymutatás második franciabekezdése). Az iránymutatás értelmében továbbá „az alapösszeget a jogsértés súlyosságával és időtartamával összhangban határozzák meg, amelyek a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében említett kizárólagos feltételek" (az iránymutatás 1. pontja).

3 A kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 1996. C 207., 4. o.; a továbbiakban: engedékenységi

közlemény) „meghatározza azokat a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a kartellügyek vizsgálata során a Bizottsággal együttműködő vállalkozásokat mentesíteni lehet a bírság megfizetése alól, illetve az egyébként rájuk kiszabandó bírságot csökkenteni lehet" (a közlemény A.3. pontja).

4 Az engedékenységi közlemény D. pontja értelmében:

„A bírság összegének jelentős csökkentése

1. Amikor a vállalkozás együttműködik anélkül, hogy a B. és C. pontban ismertetett feltételeket teljesítené, azon bírság 10–50% közötti csökkentésének kedvezményében részesül, amelyet az együttműködés hiánya miatt szabtak volna ki rá.

2. Ilyen lehet többek között az az eset, amikor:

– a kifogásközlés elküldése előtt a vállalkozás olyan információkat, okiratokat vagy egyéb bizonyítékokat szolgáltat, amelyek hozzájárulnak az elkövetett jogsértés létezésének megerősítéséhez,

– a kifogásközlés kézhezvételét követően a vállalkozás tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy nem vitatja azoknak a tényeknek a valósságát, amelyekre a Bizottság a vádjait alapítja."

## A jogvita alapját képező tényállás

5 1999-ben a Bizottság IV/37.614/F3 ügyszám alatt vizsgálatot indított a közösségi versenyjogi szabályoknak a belga sörágazatban történt esetleges megsértése miatt.

6 2000. szeptember 29-én a Bizottság e vizsgálat keretében indította meg az eljárást és kifogásközlést fogadott el felperessel, valamint az Interbrew NV (a továbbiakban: Interbrew), a Groupe Danone (a továbbiakban: Danone), a Brouwerijen Alken-Maes NV (a továbbiakban: Alken-Maes) és a NV Brouwerij Martens (a továbbiakban: Martens) vállalkozásokkal szemben. A felperessel szemben indított eljárás és a neki címzett kifogásközlés kizárólag a forgalmazó saját védjegye alatt Belgiumban árusított sörre vonatkozó kartellben való feltételezett részvételére vonatkozott.

7 2001. december 5-én a Bizottság elfogadta az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/37.614/F3 PO/Interbrew és Alken-Maes ügy) hozott 2003/569/EK határozatot (HL 2003. L 200., 1. o.) amely a felperest, valamint az Interbrew, Danone, Alken-Maes és Martens vállalkozásokat érintette (a továbbiakban: megtámadott határozat).

8 A megtámadott határozat a versenyjogi szabályok két önálló megsértését állapítja meg, egyrészt a Belgiumban forgalmazott sörre vonatkozó számos megállapodást és/vagy összehangolt magatartást (a továbbiakban: Interbrew/Alken-Maes kartell), másrészt a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó összehangolt magatartást (a továbbiakban: a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartell). A megtámadott határozat megállapítja, hogy az első jogsértésben a Danone, az Alken-Maes és az Interbrew, a másodikban pedig a felperes, az Alken-Maes, az Interbrew és a Martens vett részt.

9 A felperesnek felrótt jogsértés az árakra, a vevők elosztására és információcserére vonatkozó összehangolt magatartásban való részvételre vonatkozott a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensében az 1997. október 9-től 1998. július 7-ig terjedő időszak során.

10 Mivel a Bizottság számos szempont alapján abból indult ki, hogy e jogsértés megszűnt, eltekintett attól, hogy az érintett vállalkozásokat a 17. rendelet 3. cikke érdekében felhívja a tevékenység abbahagyására.

11 Mindazonáltal azt az álláspontot képviselte, hogy az Interbrew, az Alken-Maes, a felperes és a Martens tekintetében a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdése értelmében bírságot kell kiszabni a jogsértésben való részvétel miatt.

12 A Bizottság e tekintetben a megtámadott határozatban kifejtette, hogy a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartellben részes összes vállalkozás szándékosan hajtotta végre e jogsértést.

13 A kiszabandó bírság összegének kiszámításánál a Bizottság a megtámadott határozatban az iránymutatást és az engedékenységi közleményt alkalmazta.

14 A megtámadott határozat 335. preambulumbekezdésében kifejtette, hogy az árrögzítő és piacfelosztó horizontális összehangolás természeténél fogva különösen súlyos jogsértést valósít meg és a résztvevők információcserét alkalmaztak ezen összehangolás végrehajtására.

15 A megtámadott határozat 337. preambulumbekezdésében a Bizottság a piacra gyakorolt hatás tekintetében megjegyezte, hogy a felek különböző titkos magatartásai a vevők elosztására és végső soron azon cél elérésére irányultak, hogy az árakat a szabad verseny esetén megvalósítható árszint fölé vigyék. A Bizottság elismerte, hogy – talán egy kivétellel – nem volt bizonyítéka rá, hogy az összehangolás ahhoz vezetett, hogy a résztvevő vállalkozások magatartásukat koordinálták; mindazonáltal az bizonyos, hogy a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartell keretében szervezett találkozókon a vevők elosztásáról és az árakról esett szó, és ezekkel kapcsolatban információkat cseréltek. Az, hogy a belga sörgyártók között talán csak egyetlen információcsere történt a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör tekintetében Belgiumban, semmit nem változtat e magatartás súlyosságán, mivel az összehangolás céljának – hogy ne tegyenek ajánlatot más sörgyártók fennálló szerződéseivel szemben az árháború megakadályozása érdekében – eléréséhez nem volt szükség állandó jellegű információcserére. A Bizottság szerint azonban ebből nem lehet egyszerűen arra a következtetésre jutni, hogy a kartellnek mint olyannak nem vagy csak korlátozott hatása volt a piacra.

16 A megtámadott határozat 338. preambulumbekezdésében a Bizottság pontosította, hogy az érintett földrajzi piac kiterjedését tekintve figyelembe vette, hogy noha a találkozók az egész belga területre vonatkoztak, ám csak a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensére korlátozódtak, amely a teljes belga sörfogyasztás 5,5%-át képviselte.

17 A Bizottság a megtámadott határozat 339. preambulumbekezdésében kijelentette, hogy az előzőekre tekintettel álláspontja szerint a jogsértés az EK 81. cikk (1) bekezdésének súlyos megsértését valósítja meg.

18 A 340. preambulumbekezdésben a Bizottság rámutatott, hogy a bírság kiszabása során figyelembe kellett vennie a jogsértés elkövetőinek a verseny jelentős mértékű károsítására való tényleges gazdasági képességét, és úgy kellett megállapítania a bírság összegét, hogy annak elrettentő hatása legyen. A 341. preambulumbekezdés-

ben hozzátette, hogy a résztvevő vállalkozások tényleges, a belgiumi sörpiacon és különösen a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensében jelentős károk okozására vonatkozó képességének figyelembe vétele érdekében szükséges volt a jogsértésben résztvevő vállalkozások közötti különbségtétel. A Bizottság kifejtette, hogy a vállalkozásoknak a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörből származó forgalma alapján a vállalkozásokat két kategóriába sorolta. A felperest és a Martents, akik a forgalmazó saját védjegy szegmensben a legmagasabb forgalmat érték el, az első kategóriába sorolta. Az Interbrew és az Alken-Maes, akik e szegmensen belül jóval alacsonyabb forgalmat értek el, a második kategóriába tartoztak.

19 A Bizottság a megtámadott határozat 342. preambulumbekezdésében az előző megfontolások alapján a felperessel és a Martensszel szemben 300 000 euró bírság, míg az Interbrew és az Alken-Maes vállalkozásokkal szemben 250 000 euró bírság kiszabását találta megfelelőnek.

20 A Bizottság a megtámadott határozat 343. preambulumbekezdésében az Interbrew és az Alken-Maes vállalkozásokkal szemben kiszabott bírság egyedi kiindulási összegének kiigazítását tartotta szükségesnek annak biztosítása végett, hogy a bírság megfelelő elrettentő hatást fejtsen ki, és annak figyelembe vétele érdekében, hogy az Interbrew mint nagy nemzetközi vállalkozás és az Alken-Maes mint egy nemzetközi konszern leányvállalata a felperessel és a Martensszel összehasonlítva könnyebben hozzájutottak azon jogi és gazdasági ismeretekhez és infrastruktúrához, ami lehetővé tette számukra annak jobb felismerését, hogy eljárásuk milyen mértékben valósít meg jogsértést és versenyjogi szempontból ennek az eljárásnak milyen következményei lehetnek. A megtámadott határozat 344. preambulumbekezdésében a Bizottság kifejtette, hogy az adott vállalkozás számára rendelkezésre álló eszközöket tekintetbe véve az Interbrew és az Alken-Maes tekintetében kiszabott bírságot az Interbrew vonatkozásában ötszörösére, az Alken-Maes vonatkozásában pedig kétszeresére kell emelni.

21 A megtámadott határozat 345. preambulumbekezdésében a Bizottság kifejtette, hogy a jogsértés egyik fél által sem vitatott időtartama kilenc hónap volt, amely nem ad alapot a bírság összegének növelésére.

22 A megtámadott határozat 347. preambulumbekezdésében a Bizottság megállapította, hogy a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörrel kapcsolatos találkozók az Interbrew és az Alken-Maes kezdeményezésére vezethetők vissza és hogy e súlyosító körülmény miatt az Interbrew és az Alken-Maes tekintetében a bírság összegét 30%-kal kell emelni.

23 A Bizottság ezzel szemben nem állapított meg enyhítő körülményeket; az e tekintetben felhozott összes érvelést elutasította a megtámadott határozat 348–354. preambulumbekezdésében. Azt azonban kijelentette a megtámadott határozat 351. preambulumbekezdésében, hogy nincs ok a felperessel szemben kiszabandó bírság összegének megállapítása során azt a körülményt figyelembe venni, hogy teljes forgalmának csak egy kis része származik a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör eladásából. A Bizottság emlékeztetett arra, hogy a bírságot a jogsértés súlyosságával és időtartamával összhangban határozza meg, és noha a múltban a bírságokat a releváns forgalom bizonyos százalékát kitevő alapösszeg alapján számította, a Bizottságot a bírságok összegének a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének szerinti kiszámítása során a rendelkezésben meghatározott küszöbérték korlátozza. A Bizottság egyebekben hozzátette, hogy a jogsértés súlyosságának megítélése során megfelelően figyelembe vette annak a tevékenységnek a gazdasági jelentőségét, amelyre a jogsértés vonatkozott.

24 A Bizottság végül a megtámadott határozat 355. preambulumbekezdésében arra hívta fel a figyelmet, hogy a kartellben résztvevő összes vállalkozás hivatkozott az engedékenységi közleményre.

25 Az Interbrew tekintetében a Bizottság megállapította, hogy ez utóbbi nem követelheti az engedékenységi közlemény C. pontja alapján a bírság „jelentős csökkentését", mivel kezdeményező szerepet játszott a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó találkozók tekintetében. A Bizottság mindazonáltal kifejtette, hogy az Interbrew akkor fedte fel az egymással összehangolt magatartások fennállását, amikor azok számára még teljesen ismeretlenek voltak; hogy az

Interbrew a vizsgálat teljes ideje alatt megszakítás nélkül és korlátlanul együttműködött; és hogy nem vitatta a tényállást, amelyre a Bizottság a jogsértést fennállását alapította. Az engedékenységi közlemény D. pontja értelmében a Bizottság az Interbrew-ra kiszabott bírság összegét 50%-kal csökkentette.

26 Az Alken-Maes tekintetében a Bizottság kifejtette, hogy noha az nem vitatta azokat a tényeket, amelyre a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartell fennállását alapította, együttműködése nem haladta meg a Bizottság által neki címzett, 2000. március 22-i, a 17. rendelet 11. cikke (1) bekezdése szerinti információkérésre tett egyszerű válaszadást. A Bizottság ezért az engedékenységi közlemény D.2. pontja második franciabekezdése alapján az Alken-Maes vállalkozással szemben kiszabott bírság 10%-kal való csökkentését tartotta helyénvalónak.

27 A felperes tekintetében a Bizottság megállapította, hogy a jogsértés alapját képező tényeket nem vitatta, mindazonáltal a felperes által nyújtott információk nem haladták meg azt, amit a Bizottság által neki címzett, 2000. március 22-i, a 17. rendelet 11. cikke (1) bekezdése szerinti információkérésre közölt. A Bizottság ezért az engedékenységi közlemény D.2. pontja második franciabekezdése alapján a felperessel szemben kiszabott bírság 10%-kal való csökkentését tartotta helyénvalónak.

28 A Martens tekintetében a Bizottság mindenekelőtt azt fejtette ki, hogy az a kifogásközlésre adott válaszában vitatta a jogsértés e kifogásközlésben leírt fennállását, továbbá azt, hogy az általa a kifogásközlést megelőzően a Bizottságnak küldött információk arra korlátozódtak volna, amit a Bizottság neki címzett, 2000. március 22-i, a 17. rendelet 11. cikke (1) bekezdése szerinti információkérésre közölt, és végül hogy a Bizottságnak a kifogásközlés megküldése után a Martens által eljuttatott dokumentumok csak saját védelmének alátámasztására szolgáltak vagy a versenyszabályok egy másik esetleges megsértésére utaltak; e körülmények alapján nem lehetséges a bírság csökkentése. A Bizottság ugyanakkor megjegyezte, hogy a

Martens az eljárás során olyan módon együttműködött vele, amely felgyorsította az eljárás lefolyását és ezért az engedékenységi közlemény D.2. pontja alapján a felperessel szemben kiszabott bírság 10%-kal való csökkentését tartotta helyénvalónak.

29 A megtámadott határozat rendelkező része értelmében:

„*3. cikk*

Az [Interbrew], az [Alken-Maes] a [felperes] és a [Martens] 1997. október 9-től 1998. július 7-ig a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörrel kapcsolatban az árakra, a vevők elosztására és információcserére vonatkozó összehangolt magatartásban való részvételükkel megsértették az [EK] 81. cikk (1) bekezdését.

*4. cikk*

A 3. cikkben megnevezett vállalkozásokkal szemben az ott meghatározott jogsértés miatt kiszabott bírság összege a következő:

a) az [Interbrew] tekintetében 812 000 euró;

b) az [Alken-Maes] tekintetében 585 000 euró;

c) a [felperes] tekintetében 270 000 euró;

d) a [Martens] tekintetében 270 000 euró.

[...]"

**Az eljárás és a felek kérelmei**

30 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. február 27-én érkezett keresetlevelével a felperes az alábbi keresetet terjesztette elő.

31 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (ötödik tanács) elrendelte a szóbeli szakasz megnyitását. A felek szóbeli előadásait és az Elsőfokú Bíróság által feltett kérdésekre adott válaszaikat a 2004. december 9-i tárgyaláson hallgatta meg.

32 A tárgyaláson az Elsőfokú Bíróság felszólította a Bizottságot bizonyos dokumentumok meghatározott határidőn belüli benyújtására, az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 64. cikkének 3. §-a értelmében. E körülmények között az ötödik tanács elnöke a tárgyalás végén annak felfüggesztése mellett határozott, hogy lehetővé tegye a felek számára e határozatokra való észrevételeik megtételét.

33 A Bizottság eleget tett az Elsőfokú Bíróság a tárgyaláson megnevezett dokumentumok meghatározott határidőn belüli benyújtására irányuló felhívásának.

34 A felperes 2005. március 14-én írásbeli észrevételeket nyújtott be e dokumentumok tekintetében. A Bizottság 2005. május 10-én nyújtotta be a felperes által 2005. március 14-én benyújtott írásbeli észrevételekre tett írásbeli észrevételeit.

35 Az ötödik tanács elnöke 2005. május 10-én zárta le a tárgyalást. A feleket erről a 2005. június 30-i levéllel értesítették.

36 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– semmisítse meg a megtámadott határozatnak a vele szemben 270 000 euró bírságot kiszabó 4. cikkét, és amennyiben ez szükséges, mondja ki, hogy nem szükséges vele szemben bírságot kiszabni, illetve másodlagosan jelentősen csökkentse a kiszabott bírság összegét;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

37 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a keresetet;

– kötelezze a felperest a költségek viselésére.

## A jogkérdésről

38 A felperes keresetét három jogalapra alapítja. Az első jogalappal az EK 253. cikk szerinti indokolási kötelezettség megsértését, valamint a 17. cikk 15. cikke (2) bekezdésének és az iránymutatásnak a megsértését kifogásolja a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességének helytelen megítélése alapján. Második jogalapként, másodlagosan, az iránymutatás és az indokolási kötelezettség megsértését kifogásolja, amely a kartellben játszott szerepének helytelen megítéléséből ered. Harmadik jogalapját, amelyet szintén másodlagosan terjeszt elő, az engedékenységi közlemény és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapítja.

*Az EK 253. cikk szerinti indokolási kötelezettség, valamint a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének és az iránymutatásnak a felperes gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességének helytelen megítélése miatti megsértésére alapított első jogalapról*

39 A jogalap két részre oszlik. Az első részben a felperes előadja, hogy a Bizottság megsértette indokolási kötelezettségét, mivel a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensét nem határozta meg érintett piacként. A második részben előadja, hogy a Bizottság, függetlenül attól, hogy az érintett piac a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmense, a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességét a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének és az iránymutatás megsértésével ítélte meg.

Az indokolási kötelezettség megsértése a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör szegmensének érintett piacként történő meghatározása elmaradása miatt

– A felek érvei

40 A felperes előadja, hogy a Bizottság nem határozta meg az érintett piacot, amely a piaci hatalom, valamint a jogsértés elkövetőinek a gazdasági szereplők jelentős mértékű megkárosítására vonatkozó tényleges gazdasági képessége megítélésének elengedhetetlen előfeltétele.

41 A Bizottságnak a megtámadott határozatban szereplő elemzése nem enged arra következtetni, hogy a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmense a belgiumi általános sörpiactól eltérő piacot képez, amelyen a felperes és a Martens a belga sörpiac két legnagyobb szereplője, az Interbrew és az Alken-Maes által gyakorolt versenynyomás ellen védelmet élveznek. Az érintett piac meghatározásának hiányában ezért a Bizottság nem volt abban a helyzetben, hogy csupán a felperes által a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensében elért forgalom alapján a gazdasági szereplők és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességét megítélje.

42 A Bizottság ezáltal megszegte az EK 253. cikkből eredő indokolási kötelezettségét.

43 A Bizottság vitatja ezt az érvelést és előadja, hogy a bírságok kiszabása esetén fennálló indokolási kötelezettségének teljes mértékben eleget tett.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

44 A Bizottság a vállalkozásokkal szemben a versenyszabályok megsértése miatt kiszabott bírságokra vonatkozó határozatai ellen indított keresetek esetén az Elsőfokú Bíróságnak két jogcímen van hatásköre. Egyrészt vizsgálnia kell az EK 230. cikk alapján azok jogszerűségét. Ennek keretében többek között ellenőriznie kell az EK 253. cikkben meghatározott indokolási kötelezettség betartását, amelynek megsértése esetén a határozat jogellenes. Másrészt az Elsőfokú Bíróság az EK 229. cikk és a 17. rendelet 17. cikke szerinti korlátlan felülvizsgálati jogkörre vonatkozó felhatalmazás alapján jogosult annak megítélésére, hogy a bírság összege megfelelő-e. Ez utóbbi értékelés szükségessé teheti olyan információk bemutatását és figyelembe vételét, amelyek említését a megtámadott határozatban nem követeli meg az EK 253. cikkben előírt indokolási kötelezettség (a Bíróság C-248/98 P. sz., KNP BT kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-9641. o.] 38–40. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-220/00. sz., Cheil Jedang kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2473. o.] 215. pontja).

45 Az indokolási kötelezettség tekintetében a töretlen ítélkezési gyakorlat szerint az EK 253. cikkben előírt indokolásnak a szóban forgó jogi aktus jellegéhez kell igazodnia, és a jogi aktust kibocsátó intézmény érvelésének olyan világosan és félreérthetetlenül kell belőle kitűnnie, hogy lehetővé tegye az érintettek számára az intézkedés indokainak megismerését és a hatáskörrel rendelkező bíróság számára a felülvizsgálat elvégzését. Az indokolási kötelezettséget az eset összes körülményeire, így különösen a jogi aktus tartalmára, a felhívott indokok jellegére és a címzettek vagy a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett egyéb személyek magyarázathoz fűződő érdekére tekintettel kell vizsgálni. Nem követelmény, hogy az indokolás az összes releváns ténybeli és jogi elemet tartalmazza, minthogy azt a kérdést, hogy a jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikk követelményeinek, nemcsak szövegére, hanem körülményeire, valamint az adott tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére is figyelemmel kell vizsgálni (a Bíróság 296/82. és 318/82. sz., Hollandia és Leeuwarder Papierwarenfabriek kontra Bizottság ügyben 1985. március 13-án hozott ítéletének [EBHT 1985., 809. o.] 19. pontja, a C-56/93. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1996. február 29-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-723. o.] 86. pontja, és a C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-1719. o.] 63. pontja, valamint a fent hivatkozott Cheil Jedang kontra Bizottság-ügyben hozott ítélet 216. pontja).

46 Ami a közösségi versenyjogi szabályok megsértése miatt kiszabott bírság indokolására vonatkozó kötelezettség terjedelmét illeti, azt egyrészt a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdése második franciabekezdése alapján kell megítélni, amelynek értelmében: „[a] bírság összegének megállapításakor a jogsértés súly[a mellett annak] időtartamát is figyelembe kell venni". Az indokolási kötelezettség esetén irányadó lényeges formai követelményt tehát betartják akkor, ha a Bizottság határozatában megjelöli azokat az elemeket, amelyek lehetővé tették számára a jogsértés súlyának és időtartamának megítélését (a Bíróság C-291/98. P. sz., Sarrió kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-9991. o.] 73. pontja; a C-238/99. P., C-244/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben 2002. október 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-8375. o.] 463. pontja). Másrészt az iránymutatás, valamint az engedékenységi közlemény irányadó szabályokat tartalmaznak azon értékelési elemek tekintetében, amelyeket a Bizottságnak figyelembe kell vennie a jogsértés súlyának és időtartamának megítélésekor (a fent hivatkozott Cheil Jedang kontra Bizottság-ügyben hozott ítélet 217. pontja). Ennek során a Bizottság az indokolási kötelezettsége esetén irányadó lényeges formai követelményt tehát betartja akkor, ha határozatában megjelöli azokat az értékelési körülményeket, amelyeket iránymutatása és adott esetben engedékenységi közleménye alkalmazása során figyelembe vett, és amelyek lehetővé tették számára a bírság súlyának és időtartamának meghatározását (a fent hivatkozott Cheil Jedang kontra Bizottság-ügyben hozott ítélet 218. pontja).

47 A jelen ügyben a Bizottság teljesítette e követelményeket.

48 Először meg kell állapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban részletesen kifejtette, hogyan járt el a kiszabott bírság meghatározása során, gondolatmenetének minden egyes lépését megmagyarázva (lásd a fenti 14–28. pontot).

49 Másodszor szintén emlékeztetni kell arra, hogy a felperes elismerte a Bizottság által a megtámadott határozat 3. cikkében megállapított jogsértést, így nem vitatja, hogy a

kartell kizárólag a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensére vonatkozott. A bírság megsemmisítésére vagy csökkentésére irányuló keresetével sem vitatja, hogy a kartell kizárólag a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensére vonatkozott; nem vitatja továbbá az ebben a szegmensben érintett vállalkozások Bizottság által megállapított forgalmát, sem a vállalkozások két kategóriába sorolását, amit a Bizottság a nevezett szegmensben elért forgalom alapján végzett el.

50 E megállapításokból következik egyrészt, hogy a Bizottság által megállapított és a felperesnek felrótt jogsértés nem vitatottan kizárólag a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozott, és másrészt hogy a Bizottság a különböző, az iránymutatás alapján figyelembe vett szempontokat a piacnak e szegmensére vetítve értékelte a bírság összegének megállapítása céljából. Egyebekben pedig a Bizottság sem a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartellre, sem a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre, sem pedig a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensére nem hivatkozott.

51 A megtámadott határozat 335–339. preambulumbekezdéséből különösen nyilvánvaló, hogy a kartell tárgyának a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensére való korlátozása a jogsértés az iránymutatás 1.A. pontjának (2) bekezdése értelmében való súlyos, nem pedig különösen súlyos kategóriába való besorolásánál döntő szerepet játszott. A Bizottság jelezte a megtámadott határozat 338. preambulumbekezdésében, hogy noha a találkozók az egész belga területre vonatkoztak, ám csak a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensére korlátozódtak, amely 5,5%-át képviselte a teljes belga sörfogyasztásnak.

52 A felperesnek a gazdasági szereplők jelentős mértékű megkárosítására irányuló gazdasági képességének a Bizottság általi megítélésének indokolását ebben az összefüggésben kell vizsgálni.

53 E tekintetben mindenekelőtt nyilvánvaló, hogy e megítélés, mint a Bizottság joggal fejti ki, csak egy a bírság különös alapösszegének meghatározásához vezető eljárás lépései közül, amely minden vállalkozás tekintetében az elkövetett jogsértés – számos feltétel alapján meghatározott – súlyossága alapján alkalmazandó.

54 Annak megállapítása után, hogy a jogsértés, különös tekintettel annak a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör szegmensére való korlátozódása miatt, súlyosnak tekintendő, a Bizottság a megtámadott határozat 341. preambulumbekezdésében kifejtette, hogy a jogsértésben résztvevő vállalkozások között különbséget kell tenni „a belgiumi sörpiacon és különösen a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensében jelentős károk okozására vonatkozó képességének figyelembe vétele érdekében". Még ha a Bizottság a „belgiumi sörpiacra" hivatkozott is, amit a tárgyaláson szerkesztési hibának nevezett, mindazonáltal mind abból, hogy hozzátette a „különösen a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmense" kifejezést, mind pedig abból a körülményből, hogy „az egyes vállalkozások által a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensében elért forgal[mat]" vette figyelembe, az következik, hogy az egyes vállalkozások e kartellben lévő relatív felelősségének foka közti különbséget, amelyet e vállalkozások a gazdasági szereplők és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására irányuló gazdasági képességének az iránymutatás 1.A. pontjának (4) bekezdésében előírt megítélése alapján állapított meg, a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piacára tekintettel állapította meg.

55 Az a tény, hogy e megítélés hivatkozási alapjául a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmense szolgált, abból következik, hogy a Bizottságnak minden, a jogsértés súlyosságának megállapítására irányuló megítélés során szükségszerűen figyelembe kellett vennie, hogy a kartell, amint azt a megtámadott határozat 13. preambulumbekezdésében megállapította, csak erre az ágazatra vonatkozott. Egyébként értelmetlen lenne, ha a Bizottság a súlyosság az iránymutatás 1.A. pontja (1) és (2) bekezdése szerinti meghatározása során figyelembe vette volna, hogy a kartell csak a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensére korlátozódik, míg a szóban forgó vállalkozások a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására irányuló gazdasági képességét a belgiumi teljes sörpiacra alapozta volna.

56 A felperes így nem róhatja fel a Bizottságnak az indokolási kötelezettség megsértését arra hivatkozva, hogy a gazdasági szereplők jelentős mértékű megkárosítására irányuló „tényleges gazdasági képességének" megítélése során a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensét vette figyelembe, mivel a Bizottság a megtámadott határozatban egyrészt kifejtette azokat a különböző értékelési szempontokat, amelyek lehetővé tették számára a jogsértés súlyosságának megítélését, másrészt pedig ezekből az adatokból nyilvánvaló, hogy a Bizottság megítélése során végig figyelembe vette, hogy a kartell csak a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensére vonatkozik.

57 Amennyiben a felperes érvelését a Bizottság azon kötelezettségének megsértésére vonatkozó kifogásként kell érteni, hogy elmulasztotta a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör szegmensének elkülönült piacként való meghatározását, a gazdasági szereplők jelentős mértékű megkárosítására irányuló „tényleges gazdasági képességének" megítélése céljából, az iránymutatás alkalmazására tekintettel először arra kell utalni, hogy az nem követeli meg a Bizottságtól a földrajzilag érintett piac formális meghatározását (az Elsőfokú Bíróság T-62/98. sz., Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2000. július 6-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2707. o.] 341. pontja), és nem ír elő különös módszert a jogsértés elkövetőinek a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására vonatkozó tényleges gazdasági képessége megítéléséhez sem. Az iránymutatás azt sem írja elő, hogy az e tényleges képességet a jogsértés által érintett piaci szegmensben a jogsértés elkövetői által foganatosított eladások alapján megítélő bizottsági határozat annak bizonyítását igényli, hogy ez a szegmens képezi az érintett piacot.

58 Ezt követően arra kell emlékeztetni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazása során az érintett piacot annak megállapítása érdekében kell meghatározni, hogy egy megállapodás alkalmas-e a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására és a közös piacon belül a verseny akadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza-e vagy ilyen hatása van-e (az Elsőfokú Bíróság T-29/02. sz., SPO és társai kontra Bizottság ügyben 1995. február 21-én hozott ítéletének [EBHT 1995., II-289. o.] 74. pontját, a T-25/95., T-26/95., T-30/95–T-32/95., T-34/95–T-39/95., T-42/95–T-46/95., T-48/95., T-50/95–T-65/95., T-68/95–T-71/95., T-87/95, T-88/95., T-103/95. és T-104/95. sz., Cimenteries CBR és társai kontra Bizottság ügyben 2000. március 15-én hozott

ítéletének [EBHT 2000., II 491. o., ún. „Cement"-ítélet] 1093. pontját, és a fenti 57. pontban hivatkozott Volkswagen kontra Bizottság-ügyben hozott ítélet 230. pontját). Ezért a Bizottság csak akkor köteles az EK 81. cikk (1) bekezdése alapján hozott határozatban az érintett piacot meghatározni, ha a meghatározás nélkül nem állapítható meg, hogy a szóban forgó megállapodás, a vállalkozások társulásának határozata vagy az összehangolt magatartás alkalmas-e a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására és a közös piacon belül a verseny akadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza-e vagy ilyen hatása van-e (az Elsőfokú Bíróság T-374/94., T-375/94., T-384/94. és T-388/94. sz., European Night Services és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. december 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3141. o.] 93–95. és 105. pontja és a fent hivatkozott Volkswagen kontra Bizottság ítélet 230. pontja).

59 A Bizottság tehát a bírság összegének megállapítására vonatkozó bizonyos feltételeket anélkül is meg tud ítélni, hogy bizonyítania kellene, hogy az áru vagy áruk, amelyekre a versenyellenes kartell vonatkozik, elkülönült piacot képeznek, mivel ilyen bizonyíték a jogsértésnek magának a megállapításához nem szükséges. A jogsértés elkövetőinek a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására vonatkozó tényleges gazdasági képességének megítélése az elkövetett jogsértés miatt kiszabott bírság meghatározása vonatkozásában csak a kartell tárgyát képező áruk tekintetében lehetséges, mivel a bírság mértékének a jogsértés Bizottság által megállapított súlyosságán és időtartamán kell alapulnia.

60 Következésképpen az első jogalap első részét el kell utasítani.

A 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének és az iránymutatásnak a felperes a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességének helytelen megítélésével megvalósított megsértésére alapított második részről

– A felek érvei

61 A felperes előadja, hogy a Bizottság, még ha a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör szegmense képezné is az érintett piacot – ami nincs így –, a 17. rendelet 15. cikke

(2) bekezdésének és az iránymutatás megsértésével feltételezte, hogy a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képessége nagyobb, mint az Interbrew és az Alken-Maes ilyen képessége, mivel ezek 55%-os, illetve 15%-os piaci részesedésükkel nagyon erős pozícióval rendelkeztek a belga általános sörpiacon. Noha a megtámadott határozat alapjául szolgáló időpontban a felperes nagyobb forgalmat ért el a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensében, mint az Interbrew és az Alken-Maes, a gazdasági szereplők jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képessége kisebb volt.

62 Ezt a tényt támasztja alá a megtámadott határozatban leírt azon körülmény is, hogy a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör tárgyában folytatott négy találkozó az Interbrew és az Alken-Maes kezdeményezésére jött létre, amiről a Bizottság szándékosan nem vett tudomást, és ami ellentmond annak az állításnak, hogy az Interbrew és az Alken-Maes kisebb jelentőségű szereplők voltak a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piacán. A jogsértés elkövetőinek az e piacon tevékenykedő gazdasági szereplők jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességének megítélése szempontjából nem lehet figyelmen kívül hagyni ezeknek az általános sörpiacon meglévő gazdasági képességét. Az Interbrew és az Alken-Maes, jelentős termelési kapacitásaik és a saját védjeggyel ellátott termékeik eladása során érvényesített nagyobb árrés alapján erős nyomást tudtak gyakorolni a felperesre és a Martensre a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piacán.

63 A Bizottság vitatja a felperes érvelését.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

64 A felperes arra vonatkozó másodlagos érvelése tekintetében, hogy ha a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör szegmense az érintett piacot képezné is, a gazdasági

szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességét a Bizottság helytelenül ítélte meg, először arra kell utalni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 341. preambulumbekezdésében e megítélés céljából különbséget tett a jogsértésben részt vevő vállalkozások között, és a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör piaci szegmensében elért forgalmuk alapján két kategóriába sorolta őket.

65 Továbbá emlékeztetni kell arra (lásd a fenti 49. pontot), hogy az eljárás során nem kifogásolták a Bizottság megállapításait sem az érintett vállalkozások által e szegmensben elért forgalmával, sem pedig a vállalkozásoknak e forgalom alapján elvégzett besorolásával kapcsolatban.

66 Az arra alapított érvelés tekintetében, amely szerint a körülmény, hogy a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör tárgyában folytatott négy találkozó az Interbrew és az Alken-Maes kezdeményezésére jött létre, ellentmond annak a megállapításnak, hogy az Interbrew és az Alken-Maes ebben az ágazatban kevésbé fontos szereplők lennének, emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság figyelembe vette az Interbrew és az Alken-Maes a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartell során játszott különös kezdeményező szerepét, amikor ezt mindkét vállalkozás tekintetében súlyosító körülményként értékelte, amely a bírságuk alapösszegének 30%-os növekedését eredményezte (lásd a fenti 22. pontot).

67 Végül ami a felperes azon érvelését illeti, amelynek értelmében a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör ágazatának a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességének megítélése céljából történő alapul vétele esetén sem lehet az Interbrew és az Alken-Maes általános sörpiaci gazdasági képességét figyelmen kívül hagyni, arra kell felhívni a figyelmet, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 343. pontjában kifejtette, hogy a bírság elrettentő hatása biztosítása céljából szükségesnek látta annak figyelembe vételét, hogy az Interbrew mint nagy nemzetközi társaság és az Alken-Maes mint egy nemzetközi konszern leányvállalata a felperessel és a Martensszel szemben könnyebben hozzájutottak azon jogi és gazdasági ismeretekhez és infrastruktúrához,

amely lehetővé tette számukra annak jobb felismerését, hogy eljárásuk milyen mértékben valósít meg jogsértést és versenyjogi szempontból ennek az eljárásnak milyen következményei lehetnek. A Bizottság, amennyiben emiatt az Alken-Maes és az Interbrew vállalkozásokkal szemben kiszabott különös alapösszeget kétszeresére, illetve az ötszörösére emelte, figyelembe vette azok általános gazdasági képességét.

68 Ebből következik, hogy a jogalap második részét, és így az egész első jogalapot el kell utasítani.

*Az iránymutatás a felperes kartellben játszott szerepének helytelen megítélése miatti megszegésére és az indokolási kötelezettség megsértésére alapított második jogalapról*

A felek érvei

69 A Bíróság ítélkezési gyakorlatára (a 240/82–242/82., 261/82., 262/82., 268/82. és 269/82. sz., Stichting Sigarettenindustrie és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1985. december 10-én hozott ítélet [EBHT 1985. 3831. o.] 100. pontja) való hivatkozással a felperes előadja, hogy a Bizottság helytelenül alkalmazta az iránymutatást és megsértette indokolási kötelezettségét, mivel a felperes vonatkozásában nem vette figyelembe az iránymutatás 3. pontjának harmadik francia-bekezdésében említett enyhítő körülményt, nevezetesen „a jogsértés kizárólag passzív módon vagy »a vezetőt követő« szerepben történő elkövetését", noha ő kifejezetten passzív vagy legalábbis egyértelműen kevésbé aktív szerepet játszott a négy kérdéses találkozón részt vevő három másik vállalkozásnál.

70 A felperes az Elsőfokú Bíróság kérésére előadásainak pontosításaként a tárgyaláson kifejtette, hogy „a jogsértés kizárólag passzív módon vagy »a vezetőt követő« szerepben történő elkövetése" enyhítő körülményre való hivatkozáson túlmenően tágabb értelemben hivatkozik enyhítő körülményekre, mivel a kartellben kevésbé aktív szerepet játszott, mint a másik három résztvevő. Ez a kevésbé aktív szerep különösen azon alapul, hogy a felperes nem tevékenykedett a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör holland piacán, amely a kartell két legutolsó találkozójának témája volt.

71 Noha a felperes nem vitatta, hogy részt vett a négy találkozón – amelyek közül az első kettő Belgiumban, a második kettő Hollandiában zajlott –, és hogy a találkozók során árakról és a vevők elosztásáról tárgyalt, hangsúlyozza, hogy passzív, vagy mindenesetre kevésbé aktív szerepét két tény jelzi. Először az Interbrew és az Alken-Maes kezdeményezték a találkozókat. Másodszor a felperes nem volt jelen a holland piacon és így egyik, az Interbrew által a Martens kívánságára szervezett és Hollandiában lezajlott találkozóhoz sem fűződött érdeke.

72 A felperes szerepét nem lehet a találkozókon való jelenléte és az információcserében való részvétele alapján megítélni, egyébként a szóban forgó enyhítő körülmény értelmét vesztené. Feltételezett aktív szerepe a valóságban csak „a vezetőt követő" szerepre korlátozódott a kartellben.

73 A Bizottság vitatja a felperes érvelését és előadja, hogy a kartellben játszott kevésbé aktív szerep semmi esetre sem vehető figyelembe enyhítő körülményként.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

74 Ami először a Bizottság helytelen feltételezésére vonatkozó érvet illeti, amely szerint a felperes kartellben betöltött szerepe nem lehet enyhítő körülmény, mindenekelőtt azt kell megállapítani, hogy az iránymutatás szerint lehetséges a vállalkozás tekintetében kiszabott bírság alapösszegének csökkentése különös enyhítő körülmények fennállása esetén, mint például „a jogsértés kizárólag passzív módon vagy »a vezetőt követő« szerepben történő elkövetése" (első franciabekezdés).

75 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében csak akkor lehet a „kizárólag passzív módon vagy »a vezetőt követő« szerepben történő elkövetést" a vállalkozással szemben enyhítő körülményként értékelni, ha az érintett vállalkozás „visszafogott magatartást tanúsít", azaz nem vesz részt aktívan a versenyellenes megállapodás(ok) kidolgozásában (a fenti 44. pontban hivatkozott Cheil Jedang kontra Bizottság ítélet 167. pontja). A vállalkozás kartellben játszott passzív szerepét alátámasztó kiindulópontként lehet figyelembe venni az Elsőfokú Bíróság határozata értelmében különösen azt, ha a kartell többi tagjához képest jelentősen ritkábban vett részt a megbeszéléseken, ha később lépett arra a piacra, ahol a jogsértés történt, függetlenül attól, hogy mennyi ideig vett részt a jogsértésben, vagy ha a jogsértésben részt vevő más vállalkozás képviselője erre vonatkozóan kifejezetten nyilatkozatott tesz (a fenti 44. pontban hivatkozott Cheil Jedang kontra Bizottság ítélet 168. pontja).

76 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat 349. preambulumbekezdésében kifejtette, hogy „[a felperes] és a Martens is utaltak arra, hogy a kartellben való részvételüket passzívnak kell tekinteni". A Bizottság azonban ugyanebben a preambulumbekezdésben kifejtette, hogy „[a felperes] és a Martens a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartellben aktívan részt vettek", valamint hogy „legalábbis részt vettek minden találkozón, amelyről a Bizottságnak tudomása van", és hogy „[a felperes ezt meghaladóan] elismerte, hogy a Belgiumban a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör tekintetében információt cserélt a többi résztvevő sörfőzővel és hogy árrögzítő, valamint a vevőket elosztó megállapodásokat kötött".

77 A felperes nem vitatja, hogy minden találkozón részt vett, amelyről a Bizottságnak tudomása volt, és elismeri keresetében, hogy jelen volt a szóban forgó négy megbeszélésen, amelyből az első kettő Belgiumban, a második kettő pedig Hollandiában zajlott. Azt sem vitatja (lásd a fenti 71. pontot), hogy az eljárásban résztvevő másik három sörgyártóhoz hasonlóan a találkozók során árakról és a vevők elosztásáról tárgyalt.

78 Ebből következően azáltal, hogy a kartell minden találkozóján részt vett és e találkozók során árakról és a vevők elosztásáról cserélt információt, a felperes aktív magatartást tanúsított a kartell során, amely nyilvánvalóan nem egyeztethető össze az előadott enyhítő körülmény figyelembe vételének feltételeivel.

79 E következtetésnek nem mond ellent az a tény, hogy a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör tárgyában tartott találkozók szervezése az Interbrew és az Alken-Maes kezdeményezésére vezethetők vissza. Az, hogy a Bizottság a kartell egyes résztvevői esetén a kartell kezdeményezésére irányuló különösen aktív szerepet súlyosító körülménynek értékelte, semmilyen módon nem jelenti, hogy a többi résztvevő vonatkozásában a kizárólag passzív módon vagy „a vezetőt követő" szerepben történő elkövetésre tekintettel enyhítő körülményként kellene ezt figyelembe vennie. A vállalkozás magatartása különös jellegének nincs befolyása arra, hogy egy másik vállalkozásnál fennáll-e súlyosító vagy enyhítő körülmény. Az ilyen körülmények figyelembe vétele ugyanis a vállalkozás egyéni magatartásához kapcsolódik, és szükségszerűen egyéni magatartása jellegén alapul.

80 A felperesnek – előadása szerint – a kartellben játszott kevésbé aktív szerepe nem vehető figyelembe az iránymutatásban kifejezetten említett „kizárólag passzív módon vagy »a vezetőt követő« szerepben" történő elkövetésen túli enyhítő körülményként. Még ha bizonyítást nyerne is, hogy a felperes magatartása ténylegesen nem volt olyan aktív, mint a többi résztvevőé, mert például nem tevékenykedett a holland piacon, ez az egyszerű fokozatosság nem igazolhatja a

bírság csökkentését. Az ilyen magatartás ugyanis csak a felperesnek a kartellben való kevéssé igyekvő részvételét bizonyítja, és nem vonja kétségbe teljes részvételét, amelyet különösen az a tény igazol, hogy a jogsértés teljes ideje alatt rendszeresen részt vett a jogellenes találkozókon, valamint hogy nem utal arra semmi, hogy a kartell céljának követésével szemben bármiféle fenntartása lett volna.

81 A Bizottság korábbi határozati gyakorlatára történő hivatkozás sem helytálló. A Bizottság ugyanis az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a 17. rendelet alkalmazása során mérlegelési jogkörrel rendelkezik a bírság megállapítására, hogy a vállalkozások magatartását a versenyszabályok tiszteletben tartása irányába befolyásolja (az Elsőfokú Bíróság T-150/89. sz., Martinelli kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1165. o.] 59. pontja, a T-49/95. sz., Van Megen Sports kontra Bizottság ügyben 1996. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-1799. o.] 53. pontja és a T-229/94. sz., Deutsche Bahn kontra Bizottság ügyben 1997. október 21-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-1689. o.] 127. pontja). Ezenkívül az a tény, hogy a Bizottság a múltban bizonyos mértékű bírságot szabott ki meghatározott típusú jogsértések esetén, nem akadályozhatja meg abban, hogy a 17. rendeletben előírt korlátok között e mértéket megemelje, ha az a közösségi versenypolitika végrehajtása érdekében szükséges (a Bíróság 100/80–103/80. sz., Musique diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 109. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-12/89. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-907. o.] 309. pontja és a T-304/94. sz., Europa Carton kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-869. o.] 89. pontja). A közösségi versenyszabályok hatékony alkalmazása valójában megköveteli, hogy a Bizottság a bírság szintjét mindenkor e politika igényeihez igazítsa (a fent hivatkozott Musique diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet 109. pontja, és az Elsőfokú Bíróság T-23/99. sz., LR AF 1998 kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1705. o.] 237. pontja).

82 Ami az indokolási kötelezettség megsértésére irányuló kifogást illeti, mindenekelőtt a fenti 45. és 46. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra kell utalni, és meg kell állapítani továbbá, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban (lásd a fenti 76. és 77. pontot) megjelölte azokat a tényezőket, amelyek miatt nem vette enyhítő körülményként figyelembe a felperes kizárólag passzív módon vagy „a vezetőt követő" szerepben történő elkövetését. E pont tekintetében tehát nem sértette meg indokolási kötelezettségét.

83 A Bizottság a felhozott enyhítő körülmény elismerését tehát joggal és megfelelően indokolt formában utasította el. Ezért a második jogalapot el kell utasítani.

*Az engedékenységi közlemény és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított harmadik jogalapról*

84 A harmadik jogalap két részre tagolódik. Az első részben a felperes előadja, hogy az engedékenységi közlemény, valamint az egyenlő bánásmód elvének megsértése áll fenn, mivel a Bizottság kedvezőbb bánásmódban részesítette az Interbrew-t. A második részben a felperes az engedékenységi közlemény és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére hivatkozik, mivel ugyanolyan bánásmódban részesült, mint a Martens és az Alken-Maes.

Az engedékenységi közleménynek és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított első részről, amely szerint a Bizottság kedvezőbb bánásmódban részesítette az Interbrew-t

– A felek érvei

85 A felperes előadja, hogy a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartell fennállásának megállapítása során mutatott együttműködését az Interbrew ilyen irányú együttműködéséhez hasonlónak kell tekinteni, és a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, amikor a vele szemben kiszabott bírságot csak 10%-kal csökkentette, miközben az Interbrew számára 50%-os csökkentést hagyott jóvá.

86 Egyrészt a megtámadott határozatból és az eljárási iratokból az következik, hogy 2000. január 14-e és február 2-a között, azaz a kifogásközlést megelőzően az Interbrew olyan nyilatkozatokat bocsátott a Bizottság rendelkezésére, amelyek felfedték a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartellel kapcsolatos találkozók fennállását, amelyek során az árak színvonaláról és a vevők elosztásáról volt szó. A Bizottság szerint az a körülmény, hogy az Interbrew folyamatosan és korlátlanul együttműködött vele és nem vitatta a tényállást, a reá kiszabott bírság összegének 50%-os csökkentését igazolja.

87 Másrészt a felperes 2000. április 5-én a 2000. március 22-i információkérésre, azaz anélkül hogy tudomása lett volna az Interbrew nyilatkozatairól és a kifogásközlésről, azt nyilatkozta, hogy a négy találkozó tárgya a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör árszínvonala volt. Kijelentette továbbá, hogy vevőkről és mennyiségekről szóló információkat cseréltek. Így az Interbrew-hoz hasonlóan az információkérésre adott válaszaival megerősítette az összehangolás és az információcsere fennállását a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör Belgiumban történő értékesítése vonatkozásában.

88 Az Elsőfokú Bíróság e ponton feltett kérdésére a felperes, hivatkozva a T-236/01., T-239/01., T-244/01–T-246/01., T-251/01. és T-252/01. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-1181. o.] 407–410. pontjára, előadta a tárgyaláson, hogy a 2000. március 22-i információkérésre adott 2000. április 5-i válaszában a Bizottság álláspontjával ellentétben a 17. rendelet 11. cikkében előírtakon túlmenő információkat szolgáltatott. Mivel az információkérésre válaszolt, ezt a Bizottságnak az engedékenységi közlemény értelmében figyelembe veendő együttműködésként kellett volna értékelnie.

89 Mivel a Martens vitatta az árakról és vevőkről szóló összehangolás fennállását és az Alken-Maes csak a kifogásközlésben kifejtett tények elismerésére szorítkozott, csak a

felperes által nyújtott, az Interbrew információit megerősítő információk tették lehetővé az EK 81. cikk megsértésének megállapítását.

90 Az Interbrew nyilatkozatait megerősítő felperesi nyilatkozatok a jogsértés megállapítása szempontjából döntőek és legalább annyira lényegesek voltak, mint az Interbrew nyilatkozatai. Az, hogy az Interbrew tárta fel a jogsértés fennállását, semmi esetre sem igazolhatja önmagában a Bizottság ilyen mértékű megkülönböztető bánásmódját.

91 Az Elsőfokú Bíróság tárgyaláson tett felhívására a Bizottság által benyújtott dokumentumokra adott írásbeli észrevételeiben a felperes hozzátette, hogy e dokumentumokból kitűnően helyzete teljesen azonos volt az Interbrew helyzetével. Mindkét vállalkozás válaszolt a 17. rendelet 11. cikke szerint az 1999. november 11-i, illetve 2000. március 22-i információkérésre, amelyek tárgya azonos volt, mivel mind a felpereshez intézett 2000. március 22-i, mind az Interbrew-hoz intézett 1999. november 11-i információkérés a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör forgalmazására vonatkozó megbeszéléseket érintette. A felperes és az Interbrew ezért ugyanolyan körülmények között hasonló adatokat szolgáltatott egy és ugyanazon jogsértés tekintetében, és így ugyanolyan együttműködést tanúsított.

92 A felperes hivatkozik e tekintetben az Elsőfokú Bíróság T-45/98. és T-47/98. sz., Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ügyben 2001. december 13-án hozott ítéletének (EBHT 2001., II-3757. o.) 235–249. pontjára, amelynek értelmében önmagában az a tény, hogy egy vállalkozás a másikat megelőzően ismeri el a felrótt tényállást, nem képezheti eltérő bánásmód alapját: azt, hogy a vállalkozások milyen mértékben működnek együtt a Bizottsággal, nem lehet olyan véletlenszerű feltételek alapján megítélni, mint például Bizottság általi megkérdezésük sorrendje. Az, hogy az Interbrew elsőként fedte fel a kartell fennállását az információkérésre adott válaszában, ezért nem képezheti a felperes és az Interbrew eltérő bánásmódjának alapját.

93 A felperes hozzáteszi, hogy a Bizottság által benyújtott dokumentumok megerősítik, hogy az tévedett, mikor abból indult ki, hogy az Interbrew önkéntesen nyújtott információt a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartell tekintetében. Ezek az információk ugyanis a Bizottság 1999. november 11-i információkérése alá tartoznak. Az Interbrew és a felperes által nyújtott együttműködés mértéke valóban hasonló.

94 A Bizottság előadja, hogy a felperes együttműködésének mértéke semmiképpen nem hasonlítható az Interbrew együttműködésének mértékéhez és így nem áll fenn az egyenlő bánásmód elvének megsértése.

95 Az Interbrew ugyanis szabad elhatározásából nyújtott információkat 2000. január 14-én, 2000. február 2-i és 8-i kiegészítéseivel, a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör forgalmazására vonatkozó kartell tekintetében, amelynek fennállásáról a Bizottságnak mindaddig nem volt tudomása. Az Interbrew nyújtott elsőként információt e kartellről, amelyeket a Bizottság egyébként kiválóan tudott alkalmazni a szóban forgó jogsértés bizonyítékaként.

96 A felperes csak a neki címzett 2000. március 22-i információkérésre adott válaszként szolgáltatott információt. Noha hasznosak voltak, ezen információk nem haladták meg az információkérésre adott válaszokat és nem voltak elengedhetetlenek a jogsértés megállapításához, mivel azt már az Interbrew által önkéntesen nyújtott információk bizonyították. Az, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban említette ezeket az információkat, semmiképpen sem szolgálhat annak bizonyítékául, hogy elengedhetetlenek voltak a jogsértés megállapításához vagy hogy túlmentek az információkérésre adott válaszokon.

97 Az Elsőfokú Bíróságnak a tárgyaláson tett felhívására a Bizottság által benyújtott dokumentumokra adott 2005. március 14-i felperesi írásbeli észrevételekre meg-

küldött 2005. május 10-i írásbeli észrevételeiben a Bizottság határozottan vitatja, hogy a felperes hivatkozhat a fenti 92. pontban említett Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ügyre. A felperes ugyanis figyelmen kívül hagyja az ítélet lényeges megállapítását, nevezetesen hogy az egyenlő bánásmód elvének megsértése csak akkor valósul meg, ha az érintett vállalkozások hasonló körülmények között, a közigazgatási eljárásnak ugyanabban a szakaszában ugyanolyan információt szolgáltattak.

98 A megtámadott határozatból és a Bizottság által benyújtott dokumentumokból is az derül ki, hogy az Interbrew és a felperes esetén nyilvánvalóan nem ugyanolyan körülmények álltak fenn, nem ugyanolyan információt nyújtottak és nem egyformán működtek együtt a Bizottsággal.

99 Az 1999. november 11-i információkérés nem a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartellel volt kapcsolatos, amelyről a Bizottságnak az adott időpontban nem volt tudomása. Az Interbrew saját kezdeményezésére értesítette a Bizottságot a kartell fennállásáról, ami lehetővé tette, hogy az további információkat kérjen tőle az ügyről. Az Interbrew tehát nagyon aktívan együttműködött a Bizottsággal. A forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartellben való részvételének önkéntes bejelentése szemlélteti ezt, amit viszonozni kell.

100 Ezért nem állítható, hogy az Interbrew-hoz 1999. november 11-én, a felpereshez 2000. március 22-én intézett kérdéseket hasonló körülmények között, a közigazgatási eljárás ugyanabban a szakaszában tették fel, és hogy a válaszok ugyanolyan információt tartalmaztak. Az Interbrew különösen átfogó információkkal szolgált a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartell tekintetében, mialatt a felperes 2000. április 5-i levelében először azt válaszolta, hogy nem ismert előtte a versenyjogi szabályok megsértése, és hogy a találkozók megengedett témákra korlátozódtak, mielőtt e találkozók valódi tartalmát beismerte volna.

101 A Bizottság végül kijelenti, hogy az Interbrew korlátlan együttműködése nélkül soha nem küldött volna információkérést a felperesnek, és hogy nem fedezte volna fel a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartellt. A Belgiumban az Interbrew/Alken-Maes kartell keretében végrehajtott vizsgálatok nem tették ugyanis lehetővé az erre a kartellre vonatkozó dokumentumok felfedezését.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

102 Mindenekelőtt arra kell felhívni a figyelmet, hogy a Bizottság az engedékenységi közleményben meghatározza azokat a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a kartellügyek vizsgálata során a vele együttműködő vállalkozásokkal szemben a bírság kiszabásától el lehet tekinteni vagy azt csökkenteni lehet (az engedékenységi közlemény A.3. pontja).

103 Az engedékenységi közlemény felperes esetére való alkalmazása során nem vitatott, hogy magatartását a közlemény „A bírság összegének jelentős csökkentése" címet viselő D. pontja alapján kell vizsgálni.

104 Egyrészt a bírságnak a közigazgatási eljárás során végzett együttműködés alapján történő csökkentése az ítélkezési gyakorlat alapján csak akkor igazolt, ha az érintett vállalkozás magatartása lehetővé tette a Bizottság számára a jogsértés könnyebb megállapítását és adott esetben annak megszüntetését (az Elsőfokú Bíróság T-327/94. sz., SCA Holding kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1373. o.] 156. pontja, és a fenti 92. pontban hivatkozott Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ítélet 270. pontja).

105 Másrészt a 17. rendelet 11. cikkének (1) bekezdése értelmében a Szerződés 85. cikkével és a 83. cikke alapján elfogadott rendelkezésekkel reá ruházott feladatok teljesítése során a Bizottság a vállalkozásoktól és a vállalkozások társulásaitól beszerezhet minden szükséges információt; ezek pedig a17. rendelet 11. cikkének (4) bekezdése értelmében kötelesek minden információt megadni. Ha a vállalkozás vagy a vállalkozások társulása a Bizottság által megszabott határidőn belül nem szolgáltatja a kért információt, vagy hiányos információt szolgáltat, a Bizottság a 17. rendelet 11. cikkének (5) bekezdése értelmében határozattal követelheti az információszolgáltatást; a vállalkozásokat és a vállalkozások társulásait az információszolgáltatás további megtagadása esetén bírság vagy kényszerítő bírság fenyegeti.

106 A vállalkozásnak a vizsgálat alatti együttműködése tehát csak akkor jogosít fel a bírság csökkentésére, ha meghaladja azt, amire a vállalkozása a 17. rendelet 11. cikkének (4) és (5) bekezdése szerint köteles (a fenti 81. pontban hivatkozott Solvay kontra Bizottság ítélet 341. és 342. pontja). Ha a vállalkozás a 11. cikk szerinti információkérésre olyan információt szolgáltat, amely messze meghaladja azt, amit a Bizottság e rendelkezés alapján követelhet, akkor csökkenthető a vállalkozással szemben kiszabott bírság (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-308/94. sz., Cascades kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-925. o.] 262. pontját).

107 Ha a Bizottság a 17. rendelet 11. cikke szerinti információkérésben a tisztán ténybeli kérdéseken kívül és a már meglévő dokumentumokon felül kíván felvilágosítást, és azt kéri a vállalkozástól, hogy írja le több olyan találkozó tárgyát, lefolyását és eredményét vagy végkövetkeztetését, amelyen részt vett, és nyilvánvalóan azt feltételezi, hogy e találkozók esetén versenykorlátozásokról volt szó, az ilyen kérelem alkalmas lehet arra, hogy a kérdőre vont vállalkozást arra kényszerítse, hogy ismerje el a közösségi versenyjogi jogszabályok megsértésében való részvételét; az érintett vállalkozás ezért nem köteles az ilyen jellegű kérdésekre választ adni. Ilyen esetben,

ha a vállalkozás mégis információkat szolgáltat e pontok tekintetében, azt önkéntes együttműködésnek kell tekinteni (amely az engedékenységi közlemény értelmében a bírság csökkentésének alapjául szolgálhat).

108 A vállalkozások együttműködésének megítélésénél a Bizottság egyebekben nem hagyhatja figyelmen kívül az egyenlő bánásmód elvét, amely általános közösségi jogi elv, és amely az ítélkezési gyakorlat szerint csak akkor sérül, ha ugyanolyan helyzeteket eltérően vagy eltérő helyzeteket ugyanúgy kezelnek, és ha a különbségtételt nem igazolják objektív okok (a fenti 92. pontban hivatkozott Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ítélet 237. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

109 E tekintetben megállapítható, hogy az érintett vállalkozások eltérő bánásmódját csak az együttműködés eltérő foka igazolhatja, különösen a különböző információk nyújtása vagy az információknak a közigazgatási eljárás eltérő szakaszaiban, illetve eltérő körülmények között történő nyújtása (lásd ebben az értelemben a fenti 92. pontban hivatkozott Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ítélet 245. és 246. pontját).

110 A jelen ügyben a megtámadott határozat 360. és 361. preambulumbekezdéséből kiderül, hogy a Bizottság a felperes bírságát kizárólag azért csökkentette az engedékenységi közlemény D.2. pontjának második franciabekezdése alapján 10%-kal, mert a felperes nem vitatta a tényállást, amelyekre a Bizottság a jogsértést alapította. A felperes által 2000. április 5-én a Bizottságnak a 2000. március 22-i információkérésre adott válaszként megküldött információk tekintetében a Bizottság azon az álláspontón volt, hogy ezek az információk a felperes 17. rendelet 11. cikke alapján fennálló kötelezettsége alá estek és noha hasznosak voltak, nem jelentettek a jogsértés fennállásának megállapításához elengedhetetlen bizonyítékot. A felperes ezért nem követelheti a bírság olyan csökkentését, mint amelyet a Bizottság az Interbrew-nak biztosított.

111 A felperes előadásai tekintetében meg kell állapítani, hogy azok egyrészt arra vonatkoztak, hogy a felperes által 2000. április 5-én a Bizottságnak a 2000. március 22-i információkérésre adott válaszként megküldött információk a 17. rendelet 11. cikke alapján fennálló kötelezettségét meghaladták és másrészt arra, hogy a jogsértés fennállásának megállapításához elengedhetetlen bizonyítékot szolgáltattak.

112 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a felperes által szolgáltatott információk, még ha olyan döntőek is lettek volna, mint ahogy azt a felperes állítja, csak akkor igazolnák a felperessel szemben kiszabott bírság csökkentését a fenti 104–106. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében, ha az jelentősen meghaladta volna azt, amit a Bizottság a 17. rendelet 11. cikke értelmében követelhetett volna.

113 A felperes által 2000. április 5-i levelében közölt információk azonban nem haladták meg jelentősen azt, amit a 17. rendelet 11. cikke értelmében köteles volt közölni. A felperes ugyanis lényegében csak az információkérésben feltett, és a találkozók dátumára és résztvevőire, valamint azok tárgyára vonatkozó kérdésekre válaszolt.

114 Amennyiben a 2000. április 5-i levele bekezdései, amelyek szerint egyrészt „vevőkről, áruk csomagolásáról és kiszereléséről cseréltek információt", másrészt pedig a találkozók eredménye „az árak tekintetében való kevésbé engedékeny magatartást" írt elő, a jogsértés tényének elismerésének tekinthetők, amelyek meghaladják a Bizottság által a 17. rendelet 11. cikke szerint követelhető információt, ezt a lehetőséget kizárja a felperes válaszának egy másik bekezdése, amelynek értelmében „mindazonáltal határozottan kijelentjük, hogy e találkozók során nem került sor az árakra vagy a vevők elosztására vonatkozó kartellmegállapodásra." E tagadásra tekintettel nem

feltételezhető, hogy a Bizottságnak könnyebb volt megállapítania a jogsértés fennállását azáltal, hogy a felperes válaszának bizonyos szakaszaiból információcsere fennállása és a találkozók résztvevőinek az árak tekintetében való kevésbé engedékeny magatartásra irányuló szándéka derül ki.

115 Ezért meg kell állapítani, hogy a felperes a Bizottság 2000. március 22-i információkérésére 2000. április 5-én adott válaszában nem szolgáltatott olyan információt, amely jelentősen meghaladta volna azt, amit a 17. rendelet 11. cikke értelmében szolgáltatnia kellett, és hogy ezáltal a fenti 106. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében nem kerülhet sor vonatkozásában a bírság összegének csökkentésére.

116 Nem helytálló ezért az az érv, amely szerint az a feltételezett kedvezőbb bánásmód, amelyben az Interbrew azzal az indokolással részesült, hogy a Bizottsággal olyan információt közölt, amelyet nem lett volna köteles, hátrányos megkülönböztetést valósít meg.

117 A harmadik jogalap első részét ezért el kell utasítani.

Az engedékenységi közlemény és az egyenlő bánásmód elvének egyrészt a felperes, másrészt a Martens és az Alken-Maes ugyanolyan bánásmódban való részesítése miatti megsértésére vonatkozó második részről

– A felek érvei

118 A felperes úgy véli, hogy alapvető különbség van az általa és a Martens, illetve kisebb mértékben az általa és az Alken-Maes által a Bizottság számára nyújtott

együttműködés mértékében. Az, hogy a három vállalkozással szemben kiszabott bírság mértékét minden esetben 10%-kal csökkentették, az egyenlő bánásmód elvének megsértését valósítja meg.

119 A felperes döntő jelentőségű együttműködést nyújtott a Bizottságnak. Így a Bizottság információkérésre adott 2000. április 5-i válaszában kijelentette, hogy a kérdéses találkozókon a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör árszínvonalának meghatározásáról volt szó, és hogy vevőkről és mennyiségekről cseréltek információkat. A felperes ezenkívül a kifogásközlésre adott válaszában megerősítette, hogy a találkozókon az árszínvonalról volt szó. Ezek – az Interbrew által szolgáltatott információkkal egyező információk – a Bizottság számára döntő jelentőségűek voltak, mivel lehetővé tették az EK 81. cikk megsértésének megállapítását. A felperes az eljárás során így megszakítás és korlátozás nélkül működött együtt a Bizottsággal.

120 Az eljárási iratokból másrészt kiderül, hogy a Martens a Bizottság a 17. rendelet 11. cikke szerinti, 2000. március 22-i információkérésére adott 2000. április 6-i válaszában nem ismerte el, hogy a szóban forgó találkozókon az árszínvonalról és a vevők elosztásáról volt szó. A kifogásközlésre adott válaszában a Martens kifejezetten vitatta, hogy e találkozók során árakról vagy a piacok felosztásáról szóló megállapodásokat kötöttek volna és megkérdőjelezte az Interbrew állításainak igazságtartalmát. Egyekben a megtámadott határozat is igazolja azt, hogy a Martens vitatta a jogsértés fennállását, mivel a Bizottság megállapította, hogy a Martens az eljárás során bizonyos módon együttműködött vele, amely az eljárás lefolytatását felgyorsította.

121 Ami az Alken-Maest illeti, a Bizottság 2000. március 22-i információkérésére adott 2000. április 6-i válasza nem tartalmazott kifejezett elismerést az árszínvonalra és a vevők elosztására vonatkozó összehangolás fennállásáról. A megtámadott határ-

ozatban a Bizottság csak azt említi, hogy a Danone az Alken-Maes nevében nem vitatta, hogy a találkozókon az árakról és a vevők elosztásáról volt szó.

122 A Martens és az Alken-Maes együttműködésének és a felperes együttműködésének szintjét összehasonlítva nyilvánvaló, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, amikor a felperest azonos szintre állította a másik két vállalkozással. A Bizottság álláspontjával ellentétben a felperes jelentősen túlhaladt a tények nem vitatásán, amikor az információkérésre adott április 5-i válaszában a forgalmazó saját védjegyével ellátott sörre vonatkozó kartelltalálkozók tárgya és kiterjedése tekintetében információt nyújtott.

123 A Bizottság előadja, hogy noha egyrészt a felperesre és a Martensre kiszabott bírságot ugyanolyan mértékben csökkentette, ám annak okai eltérőek voltak. Mialatt a felperes bírságát a tények nem vitatása miatt, a Martensre kiszabott bírságot az eljárás során tanúsított együttműködésére tekintettel csökkentette. Egyik vállalkozás esetén sem halmozta a csökkentéseket a tények nem vitatása és az eljárás során való együttműködés miatt.

124 Mivel a felperes rejtetten az állítja, hogy a Martensre kiszabott bírság csökkentése indokolatlan volt, a Bizottság előadja, hogy a bírságokra vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az az érvelés, hogy az egyenlő bánásmód elve alapján a felperes jogosult a jogellenes csökkentésre, nem helytálló. A felperes ugyanis a saját együttműködésének terjedelme alapján lenne jogosult kiegészítő csökkentésre. Mivel azonban csak a 17. rendelet 11. cikke szerint hozzá intézett információkérésre adott válaszadási kötelezettségének tett eleget, anélkül hogy meghaladta volna azt, amit köteles közölni, együttműködésének terjedelme nem haladta meg a Bizottság által figyelembe vett tények nem vitatását.

125 Ami másodszor a felperes és az Alken-Maes helyzetét illeti, a Bizottság hangsúlyozza, hogy ezek hasonlóak voltak, mivel mindegyikük csak a szóban forgó tények nem vitatására korlátozódott. Ezért logikus egyenlő elbánásban részesítésük.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

126 Mivel az Elsőfokú Bíróság a harmadik jogalap első részét elutasította, meg kell állapítani, hogy a Bizottság a felperesre kiszabott bírságot jogosan csökkentette 10%-kal csupán a szóban forgó tények nem vitatása miatt.

127 Az az érvelés tehát, amely szerint a Martensre kiszabott bírság összegének 10%-kal való csökkentése az egyenlő bánásmód elvének megsértését valósítja meg, mivel a Martensnek, amely nem ismerte el a tényeket, nem lehetett volna ilyen csökkentést biztosítani, nem helytálló.

128 A felperes helyzete egyebekben az Alken-Maes helyzetével teljesen megegyezik, amely szintén az engedékenységi közlemény D.2. pontjának második francia-bekezdése értelmében a tények nem vitatása miatt kapott 10%-os csökkentést. A felperes és az Alken-Maes tekintetében ezért nem lehet megállapítani az egyenlő bánásmód elvének megsértését.

129 Ebből következően a jogalap második részét és így az egész jogalapot el kell utasítani.

130 A keresetet teljes egészében el kell utasítani.

## A költségekről

131 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

**1) A keresetet elutasítja.**

**2) A felperest kötelezi a költségek viselésére.**

Vilaras Martins Ribeiro Jürimäe

Kihirdetve Luxembourgban, a 2005. december 6-i nyilvános ülésen.

E. Coulon M. Vilaras

hivatalvezető elnök

# Tartalomjegyzék

Jogi háttér ..... II - 5266

A jogvita alapját képező tényállás ..... II - 5269

Az eljárás és a felek kérelmei ..... II - 5276

A jogkérdésről ..... II - 5278

Az EK 253. cikk szerinti indokolási kötelezettség, valamint a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének és az iránymutatásnak a felperes gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességének helytelen megítélése miatti megsértésére alapított első jogalapról ..... II - 5278

Az indokolási kötelezettség megsértése a forgalmazó saját védjegyével ellátott sör szegmensének érintett piacként történő meghatározása elmaradása miatt II - 5279

– A felek érvei ..... II - 5279

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 5280

A 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének és az iránymutatásnak a felperes a gazdasági szereplők, és különösen a fogyasztók jelentős mértékű megkárosítására való tényleges gazdasági képességének helytelen megítélésével megvalósított megsértésére alapított második részről ..... II - 5285

– A felek érvei ..... II - 5285

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 5286

Az iránymutatás a felperes kartellben játszott szerepének helytelen megítélése miatti megszegésére és az indokolási kötelezettség megsértésére alapított második jogalapról II - 5288

A felek érvei ..... II - 5288

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 5290

Az engedékenységi közlemény és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított harmadik jogalapról ..... II - 5293

Az engedékenységi közleménynek és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított első részről, amely szerint a Bizottság kedvezőbb bánásmódban részesítette az Interbrew-t ..... II - 5293

– A felek érvei ..... II - 5293

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 5298

Az engedékenységi közlemény és az egyenlő bánásmód elvének egyrészt a felperes, másrészt a Martens és az Alken-Maes ugyanolyan bánásmódban való részesítése miatti megsértésére vonatkozó második részről ..... II - 5302

– A felek érvei ..... II - 5302

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 5305

A költségekről ..... II - 5306